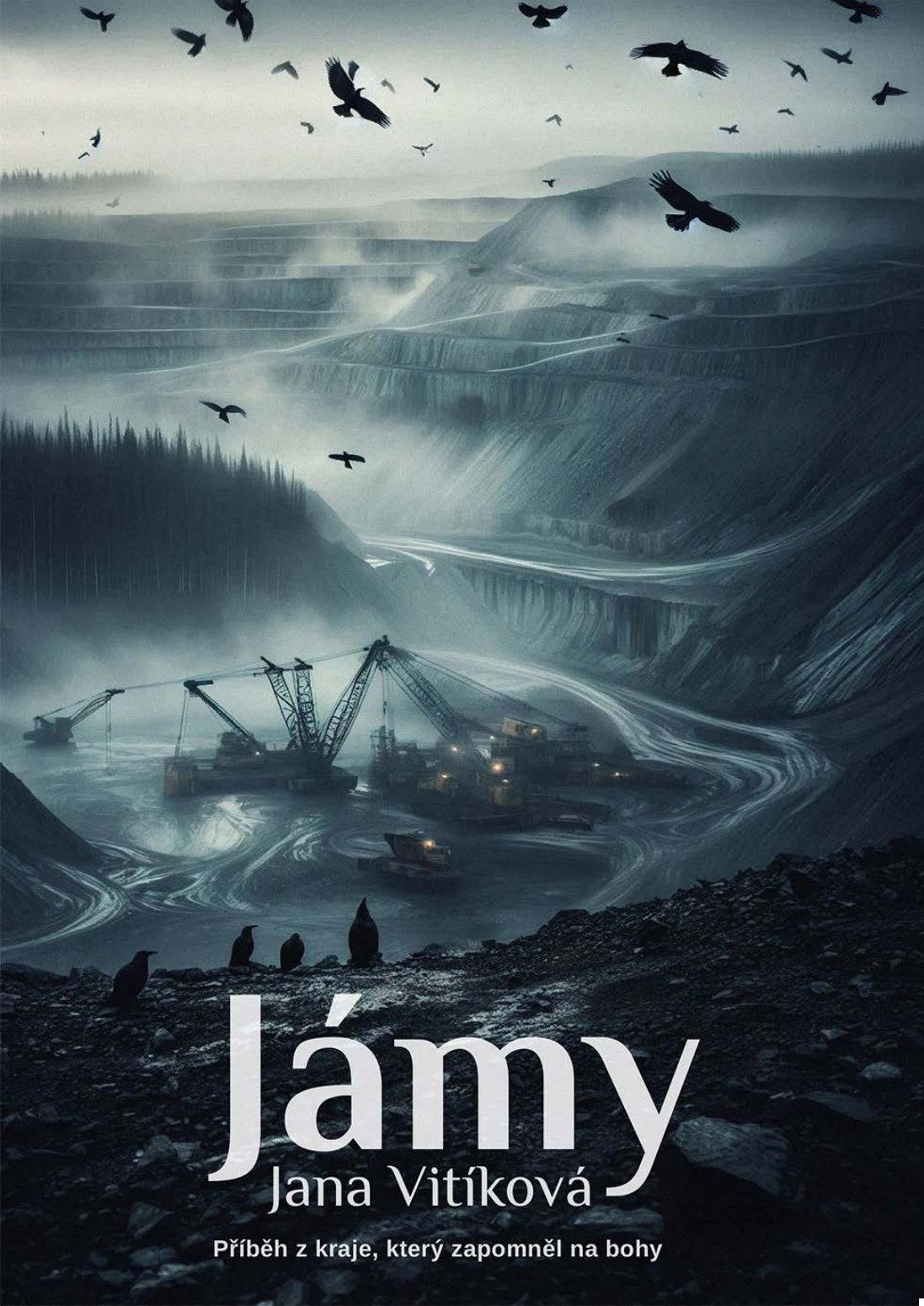

Jámy

Jana Vitíková

Příběh z kraje, který zapomněl na bohy

Jámy

Jana Vítíková

Příběh z kraje, který zapomněl na bohy

ARGO

I.

Konečně něco zajímavého

Říkal jim pátkari. Celý týden chodili do fabriky a celý týden nemluvili o ničem jiném než o pátku. Jejich život se dělil na práci a pátky. Pátky byly nejdůležitějším a nejzajímavějším bodem celého týdne i jejich života. V pondělí cítili zoufalost, ve středu únavu, ve čtvrtek naději, že zítra už konečně přijde pátek. Bylo úplně lhostejné, jaký je měsíc, nebo dokonce rok. Všichni počítali čas pouze podle toho, jak vzdálený či blízký je pátku. Vraceli se tím k původnímu cyklickému vnímání času tak, jak na něj nahlíželi jejich dávní předkové.

Pátek se stal součástí každé promluvy. Jak se máš? No, už aby byl pátek. Souhlasné pokývání potvrdilo, že tázaný patří mezi ně. Pátek pro ně byla křesťanská neděle nebo židovský šabat. Byl to den oslav i pradávných rituálů. Den, který člověka osvobozuje, a den, kdy je možné spasit svou duši pokáním vyřčeným po deseti pivech.

V pátek se všichni snažili dosáhnout odpuštění, které je pravdivé pouze v pozdních hodinách a s lahví v ruce. Všichni se opíjeli, jak to jen šlo. Mladší na diskotékách, ti s rodinami u někoho doma a ti nejstarší v nějaké zaplivané putyce. Věk odlišoval pouze místo, kde se v pátek sešli. Každé to místo bylo jejich chrámem. Páteční modlení mělo jasná pravidla a rituály. Bylo dané, kdo má jakou roli a co se od něj očekává. To vše bylo nakonec přerušeno chaosem, křikem k nebesům a fyzickým zkoušením. I to bylo součástí toho svátečního večera.

A jak pili, nadávali na práci. Nejhorší byly odpolední směny, každý nový vedoucí byl horší než ten předchozí, nemožnost si povídat nebo zajít si zakouřit. To ti mladí ve fabrice nikdy nezažili. Ale vyprávěli si legendy, jak si jejich otcové a dědové za komunistů mohli jít na cigáro, kdy se jim

chtělo. Pak ale fabriky rozkradli a skoupili cizinci, kteří zavedli západní model práce. Každá přestávka byla jasně stanovena a každý pozdní příchod trestán. Málo peněz a čím dál tím více práce. Nárazově se nabírali zaměstnanci, aby se za pár měsíců hromadně vyhazovali. Všechna tato témata se každý pátek vracela, vyvolala vztek, připíjení na lepší časy, které už nepříjdou, a hrůzu z toho, co ještě přijde. Tyto mýty se předávaly na syny a vnuky a oni je pak nesli dál dalším generacím. Všechno v jejich víře špelo k nevyhnutelnému konci, kdy je ve fabrikách nahradí roboti a celý kraj se proboří pod rozkopanou zemí. Jakub si říkal, že mají pravdu.

Sedával s nimi každý pátek, pil stejně rychle jako oni, účastnil se všech rituálů, přijímal svou roli, ale nikdy se mezi ně neřadil. Říkal si, že je jen sleduje, že sbírá poznámky, že studuje tyto zoufalce, kteří mají v životě jen práci a svoje auto.

Jakub se cítil jako cizinec. Dětství strávil mezi těmito lidmi, jeho rodiče patřili do této komunity. On byl ale jiný. Už od dětství věděl, že je zvláštní, že jednou odejde a nikdy se nevrátí. Jeho cílem bylo získat lepší vzdělání, lepší práci a mít v životě víc. Co bylo to víc, neměl v té době tušení. Ale muselo to být něco úžasného, protože každá část jeho těla po tom toužila.

V devatenácti tedy opustil město a vydal se do Prahy, v níž jediné viděl nějakou budoucnost. Praha. Během jeho dospívání se pro něj stala Mekkou, do níž se musí vydat a už se z ní nikdy nevrátit. Jen si užívat vědění a dobrodružství, které tam na něj čeká. Nebylo nic vzdálenějšího městu, ve kterém se narodil, než Praha. V Praze jistě žijí jen inteligentní a chápaní lidé. Tam se ztratí v davu a nikdo z jeho města ho už nikdy nenajde. Konečně se stane lepším člověkem. Nejsnazší způsob, jak odejít, bylo přijetí na vysokou školu. Povedlo se mu to. Jak by také ne, nikdy v životě neměl se zkouškami problém.

V Praze vydržel dva roky. Dva roky, které se pro něj staly iniciací a které mu otevřely oči. Svět byl najednou tak obrovský a tak hlasitý. Když nad ránem konečně usínal, musel si zacpat uši špunty, aby neslyšel ten zoufalý řev. Studium vzdal hned po prvním roce a zoufale se snažil zachytávat všech větví trčících ze země, aby nespádl do ohromné jámy. Věděl, že si

s sebou z domova přivezl obrovskou hroudu, kterou za sebou vláčí a která mu znemožňuje úprk. Nočními toulkami a denním neklidným spánkem se snažil zapomenout na ten kus bahna, s nímž je srostlý, ale nikdy to skutečně nedokázal. *Prag lässt nicht los*. Kéz by, říkával si Jakub.

Když jednou zazvonil telefon, v němž mu matka oznámila smrt otce, došlo mu, že nikdy neměl šanci. Vrátil se s výmluvou, že se musí o matku postarat. Teď je hlavou rodiny a nemůže ji nechat samotnou.

A tak se vrátil tam, kde začal. Vyhledal ty, které znal, a oni ho přijali mezi sebe. Pátkaři. Okamžitě ale věděl, že není jedním z nich. Že je sleduje, že jeho novým cílem a životním posláním je teď jejich poznávání. Musel pochopit, odkud pochází, aby příště, pokud někdy odejde, věděl, jak se toho zbavit.

Tento pátek byl ještě méně v náladě než normálně. Když vystoupil z trolejbusu na Březenecké, na chvíli se zastavil. Zaváhal, zda má pokračovat. Proč by dnes nemohl vynechat? Proč by nemohl jet domů, sednout si do křesla a podívat se na něco normálního, a ne na fotbal. Prohlédl si plastovou lahev Braníku, kterou koupil cestou sem. Proč by si dneska nemohl dát víno tak, jak to dělával dřív? Dokonce si zahrával s myšlenkou, že by si něco přečetl. Už neotevřel knihu strašně dlouho. Většinou když přišel z práce, byl tak unavený, že zalehl na gauč a sledoval televizi. Nedokázal se na nic pořádného soustředit. Vzpomněl si ale na malý notes, který měl v zadní kapse džín. Aspoň by mohl nasbírat nějaké poznámky. Přehodil si lahev Braníku do druhé ruky a vyrazil k vysokému paneláku.

Už jen ze zvyku se podíval směrem ke třináctce, kde kdysi stávalo kino Evropa. Tam viděl jeden ze svých prvních filmů. Jako malého ho tam vzala matka. Už ani nevěděl, co to bylo, ale pamatoval si na tvrdé sedačky a zápach na záchodech. Škoda, že kino zbourali. Jako všechno dobré v tomhle městě. Plácek u malého rybníčku, který kdysi v zimě zamrzal, byl plný odpadků. Kdyby zafoukal vítr, všechny prázdné plastové lahve a igelitové pytlíky by se zvedly a tančily by ve výsměšném rytmu. Vyzývaly by Jakuba, aby s nimi bojoval. S ponurou krajinou kontrastovaly domy kolem. Paneláky postavené v sedmdesátých letech, jež odnepaměti vytvářely dlouhé

šedivé ulice bez možnosti výhledu na Krušné hory, které někde v dálce určitě musely být, podlehly směšnému trendu zateplování. Každý vchod byl odspoda až nahoru vybarven nějakou pastelovou barvičkou. Nezáleželo, jakou si vybrali sousedé ve vedlejší vchodě. My prostě chceme zelenou. Meruňkovou. Světle modrou. Šedivou s obrovskými barevnými puntíky. Jakubovi to připomínalo skládačku lega a jeho oblíbenou písničku z dětství. Zelená, modrá, červená, žlutá jak zlátnoucí med, z čeho je mozaika složená, z čeho se skládá svět.

Vzduch byl zkažený podle tradice kraje. Chemický zápach vycházející bůhví odkud a prach štípaly všechny nově příchozí do očí. On se tu ale narodil a první, co v životě ucítil, byly výpary z Pruněrova. V té době se ještě vůbec neřešilo, co vlastně z těch komínů fouká.

Vystoupal pár schodů k vchodovým dveřím a zazvonil na zvonek. Při čekání na odezvu se zadíval na skupinku romských mladistvých, kteří popíjeli na schodech vedlejšího paneláku. Vzpomínal, že kdysi byla Březenecká lepší adresa a jak taky v pubertě posedával na schodech, opíjel se a vysmíval se pohrdlivým pohledům místních obyvatel. Teď už se na něj nikdo pohrdlivě nedívá.

„Nečum, vole!“ ozvalo se ze skupinky, když mu bzučák otevřel dveře. Pospíšil si dovnitř a přivolal výtah. Byl to ještě ten starý typ, který neměl žádné vnitřní dveře. Jako malému mu jednou do škvíry zapadla tkanička od bot, a nebýt pohotového otce, nejspíš by ho to vtáhlo a přinejlepším mu zlomilo nohu.

Dveře do bytu byly otevřené a nikdo u nich nečekal. Zul si boty, nechal je venku a vešel dovnitř. Prošel úzkou předsíní kolem záchodu a koupelny a nahlédl do prvních dveří vlevo, kde už všichni seděli na gaučích a židlích zírajíce na televizi jako na oltář.

„Vzal sis boty dovnitř?“ zahulákal na něj majitel bytu. Jakub zakroutil hlavou a pro sebe se zasmál, protože tato otázka vždycky započala páteční rituál. „To musíš, cigáni nám je kradou.“ Jakub mlčky přikývl, poslušně se vrátil za dveře a hodil své boty na ostatní v předsíni. Chvilí se na ně zadíval. Staré, odřené a špinavé tenisky ležely bez jakéhokoliv uspořádání jedna na

druhé, a přesto vytvářely naprosto organický obrazec, který vysílal jasnou zprávu o zoufalství a smutku. Jakub si vzpomněl na Pollocka, vytáhl svůj notes a napsal si do něj poznámku o pohozených smutných botách, které vyprávějí příběhy svých majitelů.

Otočil se a otevřel úzké dveře umakartového jádra. Před každou bohoslužbou je nutné umýt si ruce a obličej, aby do chrámu vstupoval očištěn. Zapomněl, že v tomhle bytě jsou přehozené barvy na kohoutku a nejprve si spalil ruce. Jako každý pátek. Jak je prudce vytáhl z proudu vody, pokapal zrcadlo na stěně a byl nucen se do něj podívat. Tahle část očisty mu dělala vždycky problém. Opět zklamal a sklopil rychle oči zpět k umyvadlu. Ještě nebyl připraven.

Ruce si utřel do vlhkého ručníku visícího na oranžovém plastovém háčku přilepeném nejspíš už před třiceti lety. Jakuba vždycky překvapovalo, jak tyhle věci dlouho vydrží. Nakonec vzal z pračky lahev, kterou si tam odložil, zhasl a odešel z koupelny.

Musel projít úzkou temnou předsíní s očima upřenýma na rám dveří, za nímž se odehrává vše důležité. Zhluboka se nadechl a vešel do obývacího pokoje.

„Držím ti tady místo, Kubo,“ zamával na něj muž, kterého znal z práce, a ukázal na volné místo na gauči vedle sebe. Jakub se ale nejdříve pokorně rozhlédl po místnosti, aby jí vzdal úctu, a pak se vtěsnil mezi kolegu a dalšího člověka a postavil na malý stolek pivo. To vzbudilo uznání a přátelské poplácání na záda. Vedl sis dobře, řekl si Jakub.

„Zajdu si pro skleničku,“ prohlásil, ale nikoho to nezajímalo. Vstal a odebral se do kuchyně. U staré linky stála obtlouklá dívka. Vypadala našťavaně, ale bylo jasné, že vykonala velké úsilí, aby odložila únavu a špínu, která se na ni nalepila během týdne.

„Ahoj Lenko,“ pozdravil Jakub a automaticky otevřel jednu ze skříněk, aby z ní vylovil sklenici. Chvilí si ji prohlížel a užuž chtěl odejít, když se dívka ozvala.

„Přijdou ti špinavý?“ Chvilí nechápal, co tím myslí, ale její upřený pohled na sklenici v jeho ruce mu napověděl.

„Ne, to ne,“ odvětil omluvně, „já jsem v tomhle hroznej, všechno si strašně prohlížím.“

„No já jen, že máme novou myčku, jsme na ni šetřili rok, a taky mi přijdou špinavý. Všechno mi tady přijde špinavý. Prach musím utírat každý druhý den. A jen co to udělám, vidím, jak na poličky a stoly a nádobí padaj kousky těch sraček znovu.“

„To jsou ty doly.“ Dívka se na něj podívala nechápavě. „Žijeme mezi třema dolama, to se musí nějak projevit.“ Stále nechápala. „Práší se z nich,“ dovysvětlil. Jen pokývala hlavou, ale bylo jasné, že stejně nechápe. Nechce chápat. Tahle slepota Jakuba vždycky překvapovala. Jako by si nikdo ve městě neuvědomoval, co ho obklopuje a jak moc je jejich život s těmi jámami spojený. „Vyrážíš dneska někam?“ změnil Jakub téma.

„Ty vole, to je jasný, tady nebudu s těma buranama. Stačí, že mi okupujou byt, nemusim je ještě obsluhovat,“ prohlásila pohrdavě a vůbec si neuvědomila, že ho právě urazila. Když mluvila o mužích v jejím obývacím pokoji, na chvíli se s ní propojil. Věděl přesně, co tím myslí. Proto vůbec nezareagoval na její kritiku a podíval se na ni prosebným pohledem, který ji vyzýval, aby ho vzala za ruku a odvedla pryč. Pak si ji ale prohlédl a bylo mu jasné, že v těch dřevěných džínách, krátkém tričku, ze kterého jí vylézaly faldy, a s vlasy vyčesanými tak těsně, až se Jakub bál, že jí brzy rupne kůže na obličeji, nejde nikam jinam než do Admirálu. Na diskotéku. To radši zůstane na fotbal. „Jdeme s holkama jak za starejch časů trsat,“ hihňala se představě sebe samé ve dvaceti. Při těch slovech si dlaní přejela od čela až ke gumičce, která jí držela vlasy, aby zabránila jedinému vlásku v útěku z vězení. Jakub viděl, jak se jí páře kůže na čele a celý obličej se rozpadá na dvě části. Odhalily se jí očnice s vykulenými bulvami, které na něj zoufale zíraly. „Měl sice kec,“ kývla hlavou směrem do obýváku, „ale tak co jako může dělat?“

Jakub přikývl, aby ji podpořil a myslel to upřímně. Všechny přítelkyně nebo manželky v pátek fungují jako služky. Otrokyně kněží, které měly zařadit, aby celý večer proběhl bez jediné chybičky. Očekává se od nich, že připraví pokrm a budou k dispozici, kdyby jejich partner, hlavní kněz,

měl chuť. Lenka byla jediná, která si to nenechala líbit. Vždy když přišli do tohoto bytu, odcházela. Nikdo nevěděl, kam mizí. To je emancipace, i tohle město už vstupuje do nového věku, říkal si Jakub. Nebo je to pěkná kráva, jak by řekl její manžel. Jakub věděl, že pokud se něco velkého nezmění, brzy se rozvedou. Lenka byla ve svých devětadvaceti už hodně stará na to, aby neměla děti. Její manžel o tom často mluvil, když se opil. Podle něj neplnila správně svou roli. V tuhle chvíli by už měla být sama na dvě děti a neustále se přit s bývalým manželem o výživné. Ona místo toho pracovala v kanceláři jako účetní. Jakub věděl, jak osaměle se musí cítit. Ty její kamarádky, se kterými se dnes po dlouhé době sejde, na ni zapomněly pod tíhou rodinných povinností, vidí je jednou za půl roku a stejně v jedenáct odejdou domů s výmluvou, že se musejí postarat o rodinu. To ona nemůže pochopit.

Jakub se nakonec bez slova rozloučení otočil a vrátil se mezi ostatní. Jeho místo na gauči bylo stále prázdné. Všichni s posvátnou úctou hleděli na obrázky na obrazovce, kde se právě odehrával zápas mezi dobrem a zlem. Jako každý pátek šlo o zásadní rozhodnutí, zda svět bude moci pokračovat podle starého pořádku, nebo upadne v chaos a vše bude nové, jiné. Pohovka, na kterou si sedal, byla ze šedivé drsné látky a místy potřísněná pivem nebo jídlem. Na opěrkách na jejích koncích byly jasné mastné otisky prstů a v záhybech droby. Skleněný konferenční stolek před ním byl už pokryt kolečky od skleniček a pod ním se válely spadlé brambůrky a droby z chlebičků. Ty nejspíš připravila Lenka, ale Jakub to nedokázal posoudit, protože táč, na kterém byly, už byl prázdný. Ráno udělá svému muži jistě scénu kvůli tomu nepořádku. Jakub chvíli zvažoval, zda schválně nepřilije trochu benzínu do už tak velkého požáru. Přemýšlel, zda by to Lence pomohlo se konečně osvobodit. Mohla by pak utéct. Děti nemají, neváže ji nic. Položil svou sklenici na stolek a její dno záměrně namočil do už existujícího mokrého otisku někoho jiného. Dělam to pro tebe, poslal v mysli Lence zprávu.

Ted' přišel jeho moment. Ted' se ukáže, jak dobrým je výzkumníkem, jak dobře ovládl zvyky této komunity, jak moc dokáže zapadnout. Vzal

do ruky plastovou lahev, kterou přinesl a kterou už někdo otevřel, když byl v kuchyni. Naklonil ji nad svou sklenici a pomalu začal nalévat. Nesmí přelít. Vzpomněl si na Jiříka a jeho zkoušku u krále. Věděl, že pokud přelije, prozradí sám sebe a všichni pochopí, že mezi ně nepatří. Ulevilo se mu, když prošel zkouškou bez jediného zaváhání.

„Někdy bysme měli zajít na točený. To je lepší než tyhle patoky,“ prohlásil kolega vedle něho.

„Drž pysk,“ rozhněval se pán domu a vůdce dnešního večera.

„Tak von si může vyskakovat, když je teďka šéf, co, Filipe?“ otočil se na něj další ze skupiny. Jakub věděl, že začíná ta nejpodstatnější část večera, připomínání křivd a odhalování hříchů. Když sledoval diskusi, znovu si potvrdil, že bylo správné rozhodnutí neakceptovat nabízené místo vedoucího směny. Věděl, že Filip bude už brzy nucen z komunity odejít. Tohle je možná jeho poslední večer. Jakub mu tedy dolil sklenici pivem a pozvedl tu svou. Přípitek byla pro Jakuba nesnesitelná záležitost. Držet pevně sklenici, přit'uknout a přitom zírat do očí svému spolustolovníkovi. Důležitý byl ten správný pohled. Nesměl být příliš krátký, aby nebyl obviněn z nedostatku loajality, ale zároveň ani příliš dlouhý, aby mu někdo neřekl, že je buzerant. Pak sklenicí praštit o stůl a lehce pivo rozlít, ale ne příliš, a nejlépe okamžitě, bez zaváhání, přičichnutí nebo ochutnání vypít co nejvíc obsahu. Povedlo se.

Jakub pil obvykle rychle. Nechtěl nápoj, který mu vůbec nechutnal, moc dlouho držet v ústech. Lil si ho proto rovnou do krku a doufal, že se nevrátí zpátky. Měl tak pověst velkého pijana, který se nedokáže kontrolovat. Byla to jeho role, kterou si budoval hned od začátku. S Jakubem je vždycky sranda, naleje se rychle a pak začíná párty.

„Tak snad nás nebudeš buzerovat jako ten sráč Pechouš,“ utrl se na Filipa další člověk. Jakub nedokázal zachytit, kdo přesně to byl. Tohle mu vždycky přišlo zvláštní. V místnosti spolu s ním bylo maximálně pět dalších mužů a on je nedokázal rozpoznávat. Když byli v práci nebo byl nějaký jiný den v týdnu, každý měl svou tvář, svůj příběh. Ale v pátek bylo všechno jinak. Všichni se slili do jedněch obrovských zsinálých úst, kterým

z koutku tekly vzteklé sliny, a každou chvíli se rozevřely, aby vyprskly všechno, co je škrábalo v krku.

„To byl hroznej kokot,“ promluvil hostitel, nejvyšší kněz. Kázání začíná. „Je dobře, že konečně vypadne. Po třiceti letech šikany si to zasloužíme. Pamatuju si, že když jsem nastoupil, říkal mi chlapečku. Buzerant. Nej-spíš si myslel, že mu budu kouřit, abych moh chodit na cigáro.“ Místnost vybuchla smíchem. „Ale já jsem mu na to sral. Stroje běžely a já makal. My všichni makáme. Oni si sedí v těch kancelářích, kde maj klimatizaci, a myslí si, že vědí o životě něco víc než my. Jen ať si to zkusí. Ať si sejdou dolů mezi nás, ať je taky bolejš každou noc záda. Oni ale nevědí, jaký to je.“

„Vždyť Pechouš byl před tím taky dělník,“ ozval se Filip. Dokonce i Lenka, která vstupovala zrovna do místnosti, se šokem zastavila a s otevřenými ústy zírala na temeno hlavy zrádce. Jakub měl Filipa rád. Věděl, že tohle je okamžik, který potvrdil jeho poslední návštěvu mezi nimi. Přesto se rozhodl, že nezasáhne. Utěšoval se, že by to stejně nebylo k ničemu.

„Nikdo nám nedává respekt, co si zasloužíme,“ pokračoval velekněz, když se rozhodl ignorovat Filipovu poznámku. „Za tu almužnu by jim tam nepracovali ani Ukrajinci. Doufám, že toho buzeranta smete auto na třináctce.“

Jeho proslov přerušilo náhlé zvýšení hlasu komentátora v televizi. Všichni otočili zrak tím směrem. Kázání skončilo v pravý čas. Lenka dokončila svou cestu k veleknězi. Loučila se a chtěla peníze. Jakub si říkal, že by mu měla řádně umýt nohy a políbit je, aby vyjádřila svou náklonnost. Její muž ale nebyl Kristem a rozhodně nerozdával malomocným. Lenka stála uprostřed místnosti a musela si vyslechnout poznámky o svém vzhledu, které jedovatě oplácela. Nakonec ale získala, co chtěla, poznámkou, že se tedy nechá na pití zvát. I když se muži kolem toho jejího uchechtli, on jí dal bankovku. Lenka spokojeně odešla do jednoho z vedlejších pokojů ještě dokončit svou masku.

Po druhé sklenici vytáhl Jakub svůj notes. Bylo už pozdě a bylo nutné si dnes udělat zápis. Nikdy se nesnažil tento svůj koníček skrývat. Navíc

věděl, že všichni sledují zápas v televizi a nikdo mu nevěnuje přílišnou pozornost. Aspoň na tak dlouho, aby stihl pár vět.

„Topiči, co si to tam zase zapisuješ?“ otočil se k němu jeden z davu, který už vypil tři piva. Jakub věděl, že si ho dobírá, věděl, že ho chce vyprovokovat. Přezdívka, kterou mu dali, neměla žádný velký příběh. Přezdívky tady nevznikaly žádnými velkými činy, nesvědčily o nějakých zlomových událostech a neprozrazovaly osud svých nositelů. Většinou šlo o připomínky krátkých, hloupých a trapných epizod. Nebo vznikaly leností vyslovovat celá jména. Jakub byl ten první případ. Přesto byl ale hrdý na to, že nějakou přezdívku má. Byl to důkaz, že zapadl.

Občas se pochechtával, když se připlétl do konverzace lidí, kteří řeší jméno svého potomka. Jako kdyby na tom záleželo. To nejde, budou mu říkat Jirka–sirka, ale ne, Honza je jako hloupej Honza, Petr – má velkej svetr. Zvolí pak nějaké vznešené jméno, které se nedá zkomolit, jako Samuel nebo Matouš, ale jeho komunita mu začne brzy říkat Číňan, protože si na první trénink florbalu vzal výrazně žluté tričko.

Provokací Jakuba začala další část večera, kterou očekával. Muži, kteří s ním seděli v obýváku se zapnutou televizí, v níž běžel fotbal, už dávno ztratili jména i tváře. Stali se jen masou se stejnými názory a stejnými životními osudy.

Jakub zvedl oči od svého notesu a hledal toho, který položil otázku.

„Nejspíš zase nějaký svoje poznámky, co, Topiči?“ ozvalo se ze dveří balkonu, v nichž někdo šlukoval cigaretu. Všichni vyslovovali jeho přezdívku tak, že zněla sprostě. Jakub neodpovídal a trochu nepřítomně se usmál.

„Jaký poznámky?“ ozval se kdosi, koho Jakub dosud vůbec nezaregistroval. Všichni se začali hihňat, vyprskávat pivo z úst a předháněli se v tom, kdo novému přichozímu vysvětlí, o jakých poznámkách vlastně mluví. „Tady Jakub si píše poznámky k zápasu. Jednou vyhraje milióny,“ křičel Jakubův blízký přítel Adam tak, aby ho bylo slyšet přes řvoucí televizi. Jakub se podíval směrem na mladého muže, který stál ve dveřích, aby viděl, jak bude reagovat. A zahlédl to. Zahlédl pochopení. Viděl v jeho očích,

že moc dobře ví, že tam nemá žádné poznámky k fotbalu. Jakub pocítil zvláštní úlevu z odhalení.

A na druhé straně Bořil, ale nedostal to ani na zpracování, ani na dokončení.

Dívali se na sebe bez jediného slova. Jakubovi bylo na první pohled jasné, že sem ten člověk vůbec nepatří. Byl mladší, neměl tupý výraz a vůbec ho nezajímalo drama, které se odehrávalo v televizi. Kdyby Jakub mohl, předvedl by u slova drama prsty uvozovky. Mladík zaujatě sjížděl Jakuba pohledem, aniž by jeho duhovky neustále cukaly směrem k fotbalu. Když se jejich oči střetly, zmizela z pohledu hosta znuděná grimasa, což Jakuba potěšilo ještě více než absence znechucení, které očekával při tom starém vtípku o jeho notesu. Přesto v jeho očích viděl vzdálený smutek, který jim dodával hloubku. S kým přišel? Kdo z těchto pitomců přivedl někoho tak zajímavého? Teď na chvíli zapochyboval o svém prvním odhadu. Přece jen přišel s někým z nich. To znamená, že je musel zaujmout natolik, že ho přivedli. A když je někdo zaujme, patří k nim. Ve fabrice jistě nepracoval, to by si ho Jakub pamatoval. Mladík jeho pohled přitahoval tak, že na něj nedokázal přestat zírat. Prachsprostě zírat na cizího člověka a drze si ho prohlížet. Jakub neměl výčitky, ten druhý přece dělal úplně to samé.

Přesto si Jakub ani nestihl uvědomit, jak ten mladík vypadá. Sledoval, jak se zpomalil čas. Koutkem oka zahlédl, jak lidé kolem něj cosi skandují, ale neslyšel, jaké nadávky se jim odtrhávaly od úst. Ačkoliv je hra zvedala z gauče, Jakub zůstával sedět a chvíli se obával, že už se nebude moct nikdy pohnout.

Vypadá to, že Slavia pomalu odhazuje respekt a kvituje to i domácí trenér.

Všichni kolem dvojici už dávno přestali věnovat pozornost. Vtíp s miliónářem vyšel na prázdno. Už nějakou dobu přestával mít švih. Fotbal byl mnohem zajímavější. Ten nový se usmál, což Jakuba zahřálo. Jeho úsměv nepůsobil falešně ani vyzývavě, jak byl zvyklý. Byl to obyčejný přátelský úsměv. Naprosto narušil obvyklost večera. Všichni měli teď přece nadávat na předchozí týden. Jakub si už několik dní připravoval detaily, které by

mohl přidat, které by upevnilly jeho postavení ve skupině. Dokonce si některé zapsal, aby na ně nezapomněl. Chtěl prozradit, že mu nabízeli povýšení, ale on přece není žádná krysa, patří mezi své kamarády, nechce donášet, chce být otrokem, který statečně nese svůj osud. Všechny jeho připomínky ale teď byly ty tam. Nedokázal před nově příchozím předstírat, nemohl přikyvovat nechutným poznámkám o vedoucích, nemohl přece být jedním z nich. Všechn vztek a všechny výčitky opustily jeho tělo a zůstala po nich jáma, která se pomalu plnila něčím, co nedokázal identifikovat.

Mohou do pokutového území, střílený centr, velká šance, ale není to gól.

Zklamané výkřiky Jakuba konečně odtrhly od mladíka, čas se zase vrátil do své obvyklé rychlosti a Jakub pro jistotu přidal automaticky nějaké to doprdele. Když se pak za chvíli otočil směrem ke dveřím, už tam nebyl. Jakub zalitoval svého výkřiku, který působil tak strašně přirozeně. Vrátil se ke svému notesu a zapsal si, že dnes se stalo něco zajímavého. Konečně.

Musel to teď ale vymyslet chytře. Nebylo možné, aby se prostě zvedl a šel se neznámému jen tak představit. Tyhle věci měly svá pravidla. A pátky byly hlavním svátkem, kdy se všechna pravidla a tradice sejdou a jejich porušení se rovná porušení tabu.

Jen lehce přemýšlel nad tím, kam ten neznámý tak rychle zmizel. Předpokládal, že šel na záchod nebo možná na balkon si zakouřit. A v tom Jakuba napadlo, že to je vhodné místo pro zahájení konverzace. Půjde na balkon na cigaretu a počká si na něj.

Zvedal se z gauče neskutečně pomalu. Měl pocit, že když všechno udělá opatrně, bez zbytečně prudkých pohybů, nikdo nezaznamená, že se hýbe. V tu chvíli se ale stalo nejspíš něco zlomového v televizi, protože se všichni zvedli, poskakovali a bušili si dlaněmi do čel. Jakub se dostal mezi dvě těla, která ho skřípla a drkocala s ním po místnosti. Musel vynaložit dost síly, aby se od nich odlepil. Skoro upadl na zem, když se vylouppl, ale ustál to. Ve strachu, aby ho nepopadl někdo další, prchl na balkon. Dveře byly navzdory zimě lehce pootevřené. Jakub se na chvíli zarazil s plastovou klikou v ruce a schválně se nedíval ven skrz sklo. Vycítil, že se děje něco mimořádného. Možná že byl teď na rozcestí, měl si vybrat. Jeho rozhodnutí

ovlivní možná celý jeho život. Na chvíli se podíval zpátky do místnosti, kde se muži plácali dlaněmi, vykřikovali a připíjeli si. Neměl by spíš být v tuto chvíli s nimi? Měl. Ale nechtěl. Po dlouhé době se rozhodl udělat něco, co není správné, ale co chce. Otevřel dveře na balkon.

Byl prázdný. Panelové zábradlí nebylo okupováno žádným kuřákem, jak Jakub doufal. Cítil, jak se od temene hlavy pomalu rozpouští a vpíjí se do studené země pod sebou. V té rychlosti si ani nevzal žádné pantofle, takže teď přešlapoval z jedné nohy na druhou, jak se snažil zabránit jejich prochladnutí. Nakonec chodidla prohnul tak, že stál jen na patách a palcích, aby studená podlaha napadala jen malé části jeho těla. Zklamaně vyndal z kapsy cigarety, zuby jednu vytáhl, rty ji objal a zapálil.

Celkem rychle si zvykl na mrazivou podlahu, takže už byl schopen docela v klidu stát, aniž by se klepal. Udělal krok k okraji balkonu a opřel se o panel, který ho odděloval od hlubiny tmy. Vyfouknul kouř a sledoval, jak mizí.

Najednou si uvědomil, že kolem něj právě proletěl podobný oblak kouře, který určitě nevytvořil on. Prudce se otočil a ve žlutém světle, které pronikalo ven, uviděl obrys něčí hlavy a malou žhavou tečku, jak se pohybuje ve tmě.

„Slyšel jsem, že dřív se kouřilo vevnitř,“ ozvalo se od oranžové tečky, která se zatřásla, neznámým jemným, a přesto hlubokým hlasem. „Ale prej mu to už nedovolí jeho holka.“ Jakub mlčel. Přemýšlel, zda skutečně narazil na toho, koho hledal. Jen z obrysu hlavy nedokázal nic poznat. Ten někdo evidentně seděl na bedně, která byla umístěna pod oknem, takže Jakub neodhadl ani to, jak byl ten člověk vysoký. Hlas ale nepoznával. I když se mu všichni uvnitř slili dohromady, jejich hlasy, když mluvily přímo na něj, obvykle dokázal rozpoznat. Byly zpravidla hrubé a zněly, jako kdyby se hlásky zadržávaly. Tenhle ne. „Takovej Adam,“ promluvila hlava. A vtom to Jakub věděl.

Žhavá tečka se najednou rozzářila, lehce pohasla a pak vyletěla do vzduchu, kolem Jakuba a přes okraj balkonu kamsi do nicoty. Hlava se zvedla, odkráčela ke dveřím a zmizela za sklem. Bez jediného zaváhání,